

Gudstjeneste i Skævinge & Lille Lyngby Kirke

den 24. december 2017

Kirkedag: Juleaften

Tekst: Es 9,1-6a; Luk 2,1-14

Salmer:

SK: 94 * 87 * 120 * 104 * 121

LL: samme

Julen er festen for både legeme, følelser og sjæl. Vi oplever den med vort hele menneske. I hele følelsesregisteret. I vores eksistensforståelse.

Om nogle er det festen for legemet. Julemaden betyder utroligt meget for os. Og så er det lige meget om vi virkelig har råd til gode stege og dyre vine eller den står på julemedister med saftvand til, hvilket nok er hos de færreste i vore sogne. For selv om vi måske har det småt med muligheder, så er julemaden noget, vi virkelig forsøger at få til at ligne jul. Og det er jul allerede når duften af stegen breder sig i køkkenet, og ud i stuerne. I takt med at stegen gyldnes, sværdet sprødes eller, hvad der nu sker med det kød, vi skal sætte tænderne i, i takt med tilberedningen løber munden i vand, og erindringen fra tidligere vækker allerede smagsløgene og vi husker og mindes og glæder os. Duften af brunkartofler, synet af julegodter, dampen fra rødkålen, eller farvesymfonien af de forskellige grøntsager, hvis man nu ikke er til det med kødet, gør allerede julens indtog. Det dufter af jul, hvilket jo i og for sig er noget vås. Der dufter af mad, men det er julemad. Sjovt nok, så må man jo også spise den slags mad på andre tider af året; men da dufter det slet ikke på samme måde. Da dufter det ikke af jul.

Vi oplever også julen med legemet i alle forberedelserne. Der er blevet handlet ind. Og selv om vi køber mere og mere vore

julegaver på nettet, så har vi nok alle også stået i en eller anden kø for at få betalt og købt. Og netop det, mærker vi også på legemet. Der trækkes på kontoen den ene krone efter den anden, for nu er det jo jul. Og fordi det er jul, gør det ikke noget. Og fordi det er jul, skal det jo også til. Vi har knoklet rundt for at nå at få det hele i orden.

Vi har pyntet op og gjort klar. Træet er sat ind i stuen og pyntet. Og så træder følelsernes glæde ind. Vi glædes over lys og hjerter og andre fine og hyggelige juleting. Vi glæder os, når vi sidder og pakker ind og skriver til dig fra mig på pakkekortet. For det er ikke kun en ting, jeg giver dig. Du får også tanker og følelser fra mig. Det gør mig godt, at jeg ved, du bliver glad.

Der er dog også dem, der oplever med de negative følelser. Irritationen og skuffelsen over ikke at have fået, hvad man ønskede sig, eller farven er forkert. Så er der da heldigvis storebytte-dag om nogle få dage, så man kan få rådet bod på det, som den åndsbolle af en kæreste åbenbart ikke kunne forstå ud af de fine hentydninger. Der er også dem, hvor de arrige følelser kommer til udtryk, for nu har børnenes anden forælder igen ikke overholdt aftalen om gaverne. Det går så nogle gange ud over børnene, for det gør det, når deres voksne ikke kan finde ud af at være voksne. Men det er jo også en slags følelser, og således kalder julen alt muligt frem i os.

Men vi oplever den også med sjælen. Vi skulle måske rettere sige i ånden. Vi oplever også julen helt inde i dybet af, hvordan vi forstår os selv som menneske med vores kultur, tro og traditioner. Nogle går rigtig meget op i det hele. Nogle lægger mere vægt på noget af det og mindre på noget andet. Og nogle er fuldstændig ligeglade med det hele. Men vi forholder os til julen. Nogle går all in, og nogle går all out. Men vi har alle en mening. Og det med all out, det er nok ikke så mange endda.

Vi skal jo ikke mere end 25 km. væk, før vi har historien om, hvordan netop både kultur, tradition og tro er blevet ammunitionen i debatten om julegudstjeneste for en skole. Det er godt nok en sag, som mange har en mening om. Og i særdeleshed forargelse og harme er kommet højlydt til udtryk. De få meningsytringer, der har været af positiv forståelse for skolens beslutning, er næsten druknet i mængden af det modsatte. Og mon det var blevet en sag, der var blevet talt om på Folketingets gange, hvis ikke det lige var, fordi det var Statsministerens gamle skole, og han personligt har kaldt beslutningen en ommer? I debatten er både det kulturelle, det traditionsrige og troen blevet ført frem som vægtige begrundelser for en gudstjeneste; og andre har brugt præcis de samme argumenter, blot som begrundelse for ikke at gå i kirke.

Og midt i det hele er anderledes troende blevet taget som gidsler. Det er af hensyn til dem, hedder det. De anderledes troende er blevet syndebukke, for det er slet ikke dem, det handler om, når vi med anderledes troende tænker på vore muslimske medmennesker. Men det handler stadig om anderledes troende.

Det handler efter al sandsynlighed om danskere, der ikke gider det med kirken og Jesus, og derfor heller ikke den kultur og tro og tradition, der hører med til det. Det vil sige – og det er her, at det kommer til at knibe med all-out-konsekvensen – man vil ikke julegudstjeneste, men gerne juleferie, julefrokost, julegaver, jule-mig-her-og-der-og-alle-vegne. Jeg går ikke ind for Islam, og derfor holder jeg heller ikke deres højtider. Men der er åbenbart danskere, der mener, at vi godt kan afskrive julen, og så alligevel holde jul. Det er lidt svært at tage alvorligt, og dog så bliver vi nød til netop at tage det alvorligt. En af mine kolleger, Maria Høgh, skrev i Kristeligt Dagblad,

hvad jeg selv og andre også har tænkt: Vil man ikke julebudskabet, behøver man heller ikke juleferien.

At tage julebudskabet ud af julen, er som at holde dåb uden barn. Det ville også virke helt absurd at holde bryllup uden en brud; men gommen er jo mødt op, så vi gennemfører. Det er lige så absurd at holde jul uden julebudskabet om barnet i krybben i Betlehem. Jeg ved ikke, hvad man i så fald kunne kalde denne fest med et juletræ, nej det er jo et grantræ, gaver og mad, der ikke dufter af jul, og pænt sige nej tak til en juleøl, for jeg holder ikke jul. Men det må også blive deres problem. Men det gør argumenterne utroværdige. Går du ikke all in, så må du gå all out, alt andet er utroværdigt og hyklerisk.

Nu er det jo sådan, at barnet kom før festen. Det varede faktisk flere hundrede år, før vi begyndte at fejre fødslen af barnet i krybben. Men det har vi så også gjort, så det vil noget, lige siden. Jeg tror, at når Gud lod sin søn føde som et lille barn ind i verden, så var det netop, fordi Gud ville nå os både i krop, følelser og ånd. Gud ville nå os i hele vor menneskelighed. Og der er ikke meget, der taler til hele os, som netop barnet. Og der er nok heller ikke nogen tid i livet, hvor vi så meget som netop i barndommen er i det heles vold.

Hvem kan græde over en tabt bamse som netop et barn. For en bamse er ikke bare en ting. Det er en hel masse andet. Her er min "bamse". Den sidder på mit kontor. Jeg rører faktisk aldrig ved den mere, kun hver gang, der skal tørres støv af, hvor den sidder, og så får den engang imellem en med støvsugeren. Men der var en gang, hvor den fulgte mig i tykt og tyndt. Den forstod mig. Den hjalp mig. Den råbte ikke op eller sladrede, som min søster, når jeg sparkede til den. Jeg mærkede dens bløde snabel mod min kind, når jeg skulle sove, og det følte godt, og jeg var tryk. Og hele verden går i stykker, for hele

tilværelsen, hele tryghedsfølelse bliver usikker, når bamse bliver væk. Og tilsvarende enorm er glæden jo, når den kommer hjem igen. Det er som at trykke på en knap: både tårer og skrig og krampetrækninger ophører lige på stedet, og freden indfinder sig.

Den umiddelbare oplevelse og modtagelse af livet med krop, følelser og ånd, den har barnet. Og den giver barnet. Det er medicin for både min krop, mine følelser og min sjæl, når jeg ligger i sofaen og ser tegnefilm i TV med mit barnebarn på fire, som lige pludselig putter sig ind til mig og siger: Du er sød, farfar.

Barnet kan noget med livet, som voksne undertrykker eller glemmer, og teenagere tror, at det er voksent så hurtigt som muligt at komme ud af. Derfor tror jeg, at Gud lod sin søn komme i et barns skikkelse. Gud vil os i hele vores menneskelighed. Derfor kom Jesus i hele sin menneskelighed og i hele sin guddomsfylde.

At ville jule uden julebudskab og julebarn, er som at leve uden liv. Hermed mener jeg jo ikke, at alle, der ikke er i kirke juleaften totalt har misforstået og er hykleriske. Men ikke at tage julens budskab og barn med i julen og med i livet efter julen, det tømmer ganske enkelt julen for sit indhold og sin begrundelse. Desværre tror jeg, at vi kommer til at høre mere og mere af det modsatte, i forlængelse af den heftighed, hvormed for eksempel Ateistisk Samfund har ført kampagne mod medlemskab af folkekirken.

Barnet fremkalder glæde. Vi giver gaver og gør jul, fordi vi har behov for og godt af at glæde og glædes. Julens budskab er et glædeligt budskab. Gud Herren, himlens og jordens skaber, møder os i hele vor menneskelighed, for at give os del i hele sin

guddommelighed. Derfor lød det til hyrderne på marken julenat: Fred over jorden. Derfor kan vi i næste salme synge i vers 5: Forvunden, ikke forsvunden, men forvunden er nu al vor nød, os er i dag en frelser fød.

Med barnet i krybben har vi set, at der findes en fred og en glæde, som ikke nødvendigvis fjerner al uro, vi kan jo bare se, hvordan der skændes om julens traditioner, og der skabes ikke fred mellem alle folk; men det er en fred og en glæde af guddommelig oprindelse, der, når vi går all in i den, i det enkelte menneske kan fjerne uro, magtesløshed, håbløshed, og lade det erstatte af tro, håb og kærlighed. Og når det får lov at være all ind hos os i Jesu navn, da klarer vi bedre tilværelsen, og vi bliver bedre medmennesker, for da bliver selv det usleste krybberum til himmelsal, og barnet i krybben et kongebarn. Da får livet himmelske dimensioner.

Jeg tror, at Guds Søn kommer til os som et barn, for at møde barnet i os og vise os, at også vi er Guds børn. Og fordi, hvad voksne kan have så svært ved, er så enkelt og ligetil for børnene: De kan lege sammen. Hvor børn leger sammen og vil hinanden, der er børn lykkelige. Må vi voksne dog aldrig miste evnen til barnets lykke og leg og umiddelbarhed. Lad os aldrig blive for voksne til at lege med himmelbarnet. Så vil julen være ikke bare til påske, trods fasten, men lige til evighedens herlighed. Da skal vi ikke bare holde jul i Himmel-by, men i glæde Guds milde ansigt se – det ansigt, vi i dag ser i et barneansigt i en krybbe.

Lov og tak og evig ære være dig vor Gud, Fader, Søn og Helligånd, du, som var, er og bliver én sand treenig Gud, højlovet fra første begyndelse, nu og i al evighed. Amen